

PASTORALE I
NOKTURNA

TRAG

Srušio se naš brijeg
I mala kuća na njemu.
Ti me ostavi.
Odletje onome što zna da laska
I duge priče kazuje.
I više se vratiti nećeš.

Da li da sjednem u dolu,
Na raskrsnici,
Čekajući zguren da neko prođe
I uzme me sa sobom
Kao težak prtljag?
Da li da se nadam
Da ćeš se vratiti
Ma zaludno bilo to čekanje?
Ili da pred zoru izgubim ime
I isplovim na pučinu?

16. 10. 1989.

Eto,
Pada Božji dar,
Kiša blagosnica,
Na radost sirotima
Koji znaju da ona
Na svoju zemlju pada,
Na nevolju oholima
Koje je smela u zlom činu.

Umni, ravnodušni svemu tome,
Dok pljusak slazi s visina –
Spavaju,
Jer naivni nisu.

STARI GRAD

Svi kao slijepi vojnici
Kraj tvojih zidina promiču.
Neko na more:
Siromah,
Zaljubljenik
Ili ubica,
Neko u brda,
Da tamo sam pjeva i žali.
Neki,
Kao vezana ptica,
Dok traje,
Oko tebe ćuteći.
Dok prašina vjekova,
Tvojim sokacima,
Kao tišina,
Noću.
Glas ti niko čuo nije.
Tek poneki vidje,
Kad su velike seobe dolazile,
Da se smiješiš djetinje uporno.

BOLEST

Bolest je sramna!
Stidljiva mjera trajanja
U nama kao vaga.
Naizgled krotka vulkanska vrelina
Nad bićem podno nje.
Ušla je u me kao zakletva
Koji sam dao precima
Pa zaboravio ključ obaveze.
Ni lica, ni imena ni broja,
Bez datuma i ličnog opisa –
Samo duhom koji mi šapće disciplinu.
Nemilosrdna sadržina zagonetke
U krvi zatočena.
Čudo zavjeta.

Traje i traje i traje
I vodi po svijetu moju ljusku.

PRIČA

U dalekoj zemlji,
Negdje iza mora,
U suton prvi,
Već starac,
Osjetih
Kako me miluju
Tvoje davne ruke.
Hladno je ovo vrijeme.
Buša puše
I kiša danima kvasi ude.
Noću,
Nezvani,
Oko trabakulina,
Matrosi nariču.

Ali kad pomislim na tebe
I tvoje tiho čekanje,
Nije me strah.
Sad,
Kao nekad
Kad su ti od mene,
Rijetka i kratka
Pisma stizala,
Vjerujem -
doći ću sa maestralom.

Ti nisi umrla.
Zgrčena,
Prebiraš mladost po baunu -
raspalu čipku.
More je od tvoje sreće
Mene sakrilo.

PUSTINJAK

Ah!
Sretno doba
Skrušenosti, oskudice i smisla,
Kad danima ljudsko lice nisam viđao.

Laže Pisac
Da se ne može
Ljudskog lica i zvjezdanog neba
Nagledati.
Lažu humanisti, sociolozi, antropolozi
Optimisti, altruisti, komunisti,
Da družbom s ljudima usrećujemo
Svrhu.

Nagledah se lica trgovaca
Koji svoju robu nudeći
U svoj se porod kunu.
Zagledah se u lica žena
Što su za leđima
Otrovnicu krili u grsti.
Pjesnike motrih što
Biranim slogovljem
Svjetsku bol opijevahu,
Silne skrušeno slaveći.
U sudijske i na terazijama pravdu
Koji mač čuva i sljepilo boginje časti,

U pripovjedače i propovjednike,
Glumce i medikuse,
Učitelje hodanja,
Crtače hijeroglifa,
U bezbroj prolaznika na svom raskršću
Buljih.

Ne vidjeh odgovore
Niti pitanja zagonetke,
Već mimohode izlišnosti
Osvjedočih.

Okrenuh leđa,
Mahnuh nadom,
Bacih maramicu stida
I u ova brda zađoh.

Sada

Dok na me sikće poskok
Oprugom tijela na skok spreman,
Lisica dok reži pjeneći
Zubalom bijela,
Ponoćna roktanja,
Podnevna kliktanja,
Osvita zavijanja,
Oluju ridanja,
Cvrčanja žegu
Čuvam,
Svemu tome odan.
Ključ u mrzlo doba:
„Ah, blažen jesam,
Jer ljudsko lice više gledat neću.“

VEČE

Noć je pala
Kao umoran gost u prijateljskoj postelji.
Iz otvorenog mjeseca kaplju biseri,
Pljušte pučinom
I tonu duboko
Kao zaborav.
Pjevaju ribari.
Suvi,
Bradati,
Nehajni sanjari.
U barkama,
Goli,
Mladići spavaju,
Kao u kolijevkama
Djeca.
Miriše ruzmarin i duša se lomi.
Na ovoj obali palo je veče.
Ti koji s nebesa uzdišeš nad ovom slikom
Dadni san nemirnima!

KIŠA

Sve imam za ovo vrijeme.
Sreću tog obilja godine mi daju,
Slažem uspone u herbar ravnodušnosti -
Bilo je toga dosta!
Slegla se rana uspomene
Po mojim odricanjima
Kao laka pržina na lišću uz drum,
Čini se mojoj tišini
Da su nas i glasovi nad vodama sustigli.

I opet ta zaslađena zona površnosti pljuska
Šapće mom preostalom integritetu:
Ti si bio mlad kao što su
U granama bora stasavala vjerovanja
Preostalih očiju,
Bio si mlad i lak i uvjeren i tih
Sred kontinenta koga su ti
Ponudili naime utočišta.
Zalutao si sred te tišine.
Sada,
Dok u kapima sve imaš za ovo vrijeme
Ostalo je sreći tvojoj
Da u vlazi otkriva okeane.

MONTENEGRO

Ne umirem
Već se rascvjetavam
Diljem zemlje koja me izdaje
Jer sam joj ljubavnik bio svojeglav,
Ponesen,
Rasijan,
Njoj kojoj su sve ljubavi
Nedovoljne.
Zemlji mojoj ne treba snaga,
Ona je svekoliko crpe iz slabosti množine,
Silina mog domoljublja nju plaši.
Zato će me domovina
Ostaviti kao svog Judu,
Dok joj Hrist ionako
Nikad prišao nije.
Paganskoj oazi.

DOMINI ULCINI

Oslonjena o prozor najviše kule,
A voda u zalivu blješti,
Cipol orgija,
Proljeće uspavljuje,
Sjedi gospođa.
Pismo Dubrovčanima isporuči,
Ribarima odade pomoć,
Trgovce smiri.
A ko nju da smiri
Kad joj grudi rastu
Hladeći se o gvozdene rešetke?

Djeca skakuću na trgu,
Vrišti njihov nehaj uz ilirske međe,
Slijepi telal raznosi stravu daljine,
Lupka mu o kaldrmu štapina,
Nevjeste uz torokanje šire rublje,
Pominju sinoćnje pobjede
I krv sa čaršava.

Ona,
O prozor oslonjena,
Nadimlje grudi,
Bolest zove samoćom.
Dok cipol skakuće,
Zaliv blješti,

Podne zvoni.

Neke bi ruke htjela na gospodskim grudima
Neki poljubac bez imena i roda,
Mazni šapat na više jezika,
I zadah duvana i rakije
U toj zamršenoj lingvistici Otranta,
Stasita gospoja.

BARBA LUDVIG

Ništa nemam sem ove morske trave
I kamenjara na kom je koliba.
Odvojih se od ljudi davno –
Zli su bili.
A samotno je ovdje gdje talasi biju
nerazumljivo
I gdje je pjena gorka.
Željan sam one koju izgubih.
Noćima čujem kako korača oko kolibe,
Grubo,
Uinat,
Ali neće da uđe.
Bogu se zaludu molim.
Daleko su nebesa.

Nekad mi donesu valdinoško vino,
Miješam ga sa morskom vodom
Kako činjahu Grci – pitko bude.
Opijam se danima
Dok crne tečnosti
Ima u ovčijoj mješini.
Plačem misleći o njoj.
Bogu se zaludno molim,
Daleko su nebesa.

STARA BLUDNICA

Ne kucaju više o prozore tvoje
Mladići što krv im vri
niti starci željni bedara.
Htjela si puno da daš i uzmeš,
A sad se crni soba tvoja
Dok srce jeca kao zvonik.
Osjećaš prošle godine u sebi,
Stežu te uspomene,
Kidaju meso te davne ure.

Nekad poželiš,
Još snažno,
Da iznad tebe drhti zaljubljeno dijete,
Ili žedan ratnik
Koji je u prolazu svratio.
I kad korake čuješ,
Ustaneš,
Suzne oči digneš ka prozoru.

Teška starosti!
To stražar,
Paleći fenjer uljani,
Odgega sokakom vičući:
„Sve je mirno!“

Mlad mjesec zelenim kapima

Boboće po tvom krovu.

PASATI

Plovimo tako mi,
Varošani bogati i puki,
Zajedno.
Od Male Ponte,
Đeranskog krša,
O kog talasi tajnu mrse,
Do Bojane nas eto,
Na Adi vino srknemo,
Pa opet natrag.
Potom nas Valdinos čeka,
Zaliv mirni duši nemirnoj.
Prženi barbuni nad potonulim gradom
I škrta pjesma.

Kojiput na pučini
Mreže bacamo složno,
Krvnik krvniku,
Mrtvi živome pomaže
U sumrak.
Neku ribu lovimo mi varošani.

ULCINJ 1

Mrklinu ovog grada
Koji iz srca moga
Kao iz bunara bajke o patuljcima,
Ne može izvući nijedna ljudska slabost,
Nijedno sažaljenje,
Ni nada,
Ni vjera
Ni zakletva,
Ni poziv na mijene,
Jer sve je u toj tami ulcinjskoj
Osuđeno na zabludu koju ne prepoznaju
Prolaznošću otrovani.

ULCINJ 2

Tuga pristaništa
U koga niko ne ulazi,
Iz koga niko ne ide.
Tek koja barka
Ubogih ribara –
Mrvica života
Uz rub mora da nasluti plovidbe.

ULCINJ 3

Strah vlada u kući starice
Koja šapće:
„Oni se boje da neću umrijeti
Dok se ja bojim
Da ću umrijeti.“

ULCINJ 4

Smrt ljudi
Ostavlja ravnodušnost.
Smrt bilja i životinja uznemirava.
Sve vrijeme slutim da je život
U njihovoj grane,
U puhtanju ježa,
Ne u ljudskom uzdahu.

ULCINJ 5

Samoća je najpotpuniji oblik
Slobode čovjekove.
U tom se prostoru
Igra
I naša radost
I tuđa buna.
Biti na osami –
Raj do kog tragova nema.

Radi i moli!
Ako dosad ti ne nađe
Boga svoga,
Ako nemaš svoju zemlju,
Kopaj tuđu,
Samo radi,
Sluga nekom budi,
Jer ti tako svrsi služiš,
Kad ne nađe
Boga svoga.
I imaćeš život dug,
Samo svoju patnju molitvom zovni.
Radi!
Moli!
Ćuti!
Kad ne nađe
Boga svoga.

U ULCINJU ŽIVOT MOJ

U Ulcinju život moj,
Laka rana,
Treptaj sna
Pod krovove kad se slegne
I smrt nađe
Ranjenik.

U Ulcinju život moj,
Praznina
Koji mi niko
Oprostiti neće.

MUZIKA

Zamukla je varoš kao ranjena korba.
Trese se,
Bez glasa bacaka u mreži godina.
A lane,
E,
Harmonika se čula,
Kroz noć se provlačila muzika.
Pod Javorom su mladi balali
A starci s balkona
Prizivali mladost,
Držeći dlanom mjesto
Pod kojim srce njihovo
Drhtulji..
Točila se fešta.
Škure se nisu zatvarale,
Ni svjetla gasila.
Ljubilo se ispod škura,
Bez stida,
Ljubljenju nesviklo.
Čijelo ljeto nad prozorima od mjedi
Šumile su topole.
Slutile nam jesenji put bolesti.

Treptali su zvuci kao naša slutnja.
Bilo je to lane dok smo se pučinom ljuljali.
Sve dalji budućem.

VESNA

U proljeće borova duša miriše
Kao duša sveca.
Odněkud vjetar donese otvorene oči
I zvonjavu dječijih glasova.
More pobijeli i daljine se skrate.
Šum vala o stijenje
I prva riba u skoku
Vraćaju nadu.
Ponovo smo sretni?!

* * *

Nisam lutao po svijetu
Ni čuda njegova gledao.
Kažu mi da svega ima na tom svijetu:
Šarenih lampi,
Žena koje pomamno plešu,
Majmuna na lancu,
Crnih kula i ljudi
Koji u njima gnjiju,
Ptica žutih koje znaju reći:
„Kapetane, sretno more!“

Slušam što govore.
Imam samo kolibu,
Masline što toče zlatno ulje,

Barku i mreže koje bacam pučini
U svaki zdravi sumrak.
Ženu imam mladu
Koja topla i nasmijana čeka moj umor.
I djecu koja viču
Čupajući me za kosu.

Ko će izmjeriti razliku
Između moje sreće
I mornarskih priča koje ljudi željni svega
Slušaju do zore.

PUTOVANJE

Krenuo sam rano na more.
Dugačak je moj put.
Isplovila je bjelina barke
I ja na njoj – crna tačka.

Izađoh na pučinu
Gdje se talasi igraju mojom željom.
U toj širini nema krivice
Koja me pokrenula
Davši mi volju zablude.

Ruke su mi snažne,
Mladost mi u srcu pjeva
Ne čujuć sumnju.
Plovim niz vjetar.
Jedra šume tresući se plavim,
Pjena vri oko prove.
A sunce raste.

Maestral je otvorio sva vrata
Da bi jata skuša smetala mom kormilu.
Delfin mi u skoku presječe put,
Galebova više nema da mi naslute grešku.

Valja sačekati drhtave sate večeri,
Bonacu u svili,

Zavist pličine,
Kad će moja barka ogrebat sprud Ostrva.
Pašću jednom i ja ispod visokih palmi
Pod kojima meka mahovina krije sidro.

SVATOVSKA

Namažite me maslinovim uljem.
Oko članaka svežite vijenac komorača.
Začešljajte mi kosu,
Dugu perjanicu čekanja.
Neka mi glavu obrubi majčin rubac
Posut vodicom sa izvora kraj Elbasana
Pod kojim miruju slutnje na Vladimira i
Kosaru.
Spretnim rukama haljinu mi stegnite.
Veo od morske pjene satkan
Spustite mi preko lica.

Povedite me
I bez mnogo riječi
Dajte Njemu.
Neću mlada plakati.
Tuda sam večera,
Znali ste to,
Poći moram.
Gledajte niz put:
Ponosno se smije,
Snujuću prevlast,
Dragi moj.

VIKTORIJA

Davno je bilo
Kad se iz mora rodi,
Krilata,
I u najvišu kulu Staroga grada zatvori,
Djeva Viktorija.
I zavlada srcima mladića.
Krv se zbog nje lila,
Prosci danima klečali pred kulom,
Žrtve su prinosili djeca,
Starci cvijeće,
Svadljive žene vijence bijelog luka.

Ohola bješe godinama djeva Viktorija.
Nijednom vrata pod njom zaškrupala nijesu,
Kao da je smjene mjeseca prazan bol brojao.

Davno to bi
Kada je očaj
Spleo skale
Držeći suvo tijelo i skorena krila,
Snoseći još očuvanu ljepotu istim putem
nazad.

U more se vratila nikom dužna Viktorija.

DIJETE

Trgni se, kreposti prva i posljednja.
Lažne te suze rose,
Naivna grižnja.
Taj strah te vara.
Ovdje je sve toplo i mirisno,
Dok šaptah da jesi gospodarica moja.
Što da oplakuješ dar koga uzeh nadmeno.
Okreni se,
Opet ti govorim da si ljubav moja.
Zora je.
Laku stud između mog i tvog stomaka
Upiće još jedno čudo nad posteljom.

ORAČ

Vezan sam za zemlju.
Hoću da me posiju,
Kao kukuruza zrnevlje,
Da potom grla grebem posnom kašom.
A ujesen,
Kad mraz me poljubi,
Da me preoru.
Iznova da crnog brata
Pospu svetom vodom.

MJESEC

Iza brda se raspuklo nebo
Kad se mjesec rodio.
Mi smo nijemo gledali
U taj svijetli otvor.
Dim se izvijao nad kolibama Rumije.
Svijet je pod nama počinjao trku,
U hajku,
Na put su se dali mrzovoljni.

Mi u selu,
Pod uzdahom jorgovana,
Kraj česme koja zvoni,
Vječito nekog opominjući,
Čekali smo veče
I one od pamtivjeka.

Niko nije bio žedan.

Zviježde se odavale nijesu,
Mjesec se mogao smijati našoj nedoumici.

MAVRO JANI U VALDINOSU

U ovoj se kolibi začeo život.
Bjekstvo je naše rodilo sreću.
Ljubavi moja,
Vidiš li blizinu beskraja?
Ova je samoća
Kao tesalsko vino opojna.

Ranije nisi razumjela.
Gledala me začuđeno, strašljivo, plačno.
Nalikovao sam ludaku što stoji pred valom
Koji će ga progutati.
Hajdemo,
Bježimo!
Vikao sam za ruku te vukući.
Ovaj nas svijet ne razumije,
Crna je duša njegova,
Njime lutamo kao svici.
Plakala si u početku mnogo.
Žalila prijatelje,
Rodbinu,
Bijeli hljeb i meku postelju,
Lijeni san.
Nije ti godila kukuruzna pogača,
Sladunjavo mlijeko riđe koze,
Ljuti okus oskoruše.
A sve je vajkanje prestalo umah

Kad se u utrobi tvojoj
Začelo naše čedo,
Kad si me suzna pozvala da uho naslonim
Na lako zadebljao trbuh.
Rekao sam ti: oprosti,
A ti šapnula: hvala ti.

Za jesenjih dana,
Kad se oktobru bude lomila krijesta,
Čekaćemo porod.
Zaneseni uz ognjište
Na kom se panjevi,
Sagorijevajući,
Pomiču.
U zalivu talasi punenta
Prevrtace šljunak i lažinu,
Čuće se lisičiji kikot
I laki udar daleke grmljavine.

Naš je budući život
Sav vraćen u davninu,
I to više nije griješno stanje
Niti suluda igra.

Ustaješ zorom,
Gegava,
Njiše se tvoja bracera iznad koljena,
Sanjive kokoške se zalijeću
Za pobacanim žitom,
Rastrčiš se po kući,
Rasprećeš sinošnji oganj,
Savijaš tijesto,
Sunčanom smijehu otvoriš škurete
Iza kojih vjetar tuče bjelinu rublja s konopa,

Zapijevajući unosiš vjeru u moju pospanost.

Nije to više gradska pjesma,
Bahata poskočica
Mračnih i prljavih ulica.
Ti sada pjevaš bukoliku,
Napjeve mrtvih sela crnogorskih
Koje tvoje zaljubljeno grlo
Oživljava.

U vrtu te ponese lišće visokog povrća,
Izgubi se tvoja plavet među trsku i rajčice.

Da li je povrće isključalo pred zimsku vjeru?

Ako uskoro kraj tvoje rascvane glave
Bude ležalo,
Vlažno i crveno
Naše utočište,
Derući se uz tvoj nijemi plač,
Zahvaliće se bogu Jani
I od najdebljeg brava miris
Poslati mu na dar.

GROB NAD GRADOM

Neuredna duša moja!
Grob nad gradom
U koga ću leći
Ubijeden da sam odocnio.
Beskompromisan vjeri koja moja nije.
Grob nad gradom
I jedna maslina
Drug mom truljenju
Da me spase smisla.
Zeleni grob nad gradom
Konačnost u perju krila koje se buni
Nestajući,
Pa treperi vjetru prkos.
Kreni već jednom u grob nad gradom!

TURBAN I KRIŽ

U polumraku samostana ucrtan turban:
Vidna je prevojnica misirske svile
Vidan je polumjesec
I zvijezda sa Istoka.
A u Samarkandu
U krčmi na kraju putova
Na podu blatnom
Sa slinama i modrinom prosutog vina
Prozor baca sjenu križa
Izduženog kao dva mača u okršaju.

Tamo isposnik u halji franjevačkoj Allaha
slavi,
Brka ajete i poslanice
Prepliće poglavlja vijeka koji vrišti.

Ovamo se vrti kolo žena bez svojstva
Stopala im gaze po križu
Dok ratnici bez bitke
Kojima je vino zakletva
Vape neugasiv sjaj haosa.

Ista se tuga dešava ovamo i tamo
Dok u visinama
Vjetrom rasuti
Križ liježe

Na odmotano platno turbana.

INTERMECO

Grana što je vjetar spušta
Pred prozorom mog staništa
I kiša sa izmaglicom
Koja prekriva šumu preko puta
Neodređeno osjećanje doba
Radosti koju ne objašnjavam
Da mi ne mine.
Razlivam blagost iz sebe
Po mokrom putu
Tragom pogleda koji seže
Dok oko daje.
Na tranzistoru
(jer u kućici elektrike nema)
Sa albanske stanice
Narodna instrumentalna muzika
Toske
Južna Albanija.
To u sinkopama skakuću
Grci
Iliri
Tračani
Sloveni.

OČEV TRONOŽAC

U uglu sobe
Između zida i peći
Sjedalo.
Sjedam i brojim buđenja
Ćutanjem.
Kad je vedar dan
Odatle kreću dnevni poslovi.
Kad je oblačina
Sjećam se ali ne odlazim.
U beskraj
Vraćam se sporo.

RAJ

Samo djetinjstvu pripada Raj
Sva druga doba
Našoj varki data
Osiguravaju udaljavanje
Koje izigrani čežnjom zovu
A čežnja je bol
Pred paklom
Kome se stupa
U koga se uđe.

ROTA

U naš je dom ušlo dvomjesečno štene
Ženka rotvajlera.
Mjesecima potom
Njeno je umrlo tijelo
Iznijelo iz nas
Uvjerenja.

CRNA GORA KATUNSKA

Ograde od suvomeđe,
Vijugavo kao tijelo otrovnice.
Kamena staništa pod slamom
Sred džinovskog kamenog lijevka.
Zaseoci u provalijama,
Vezani bjelinom austrougarske džade.
Obroncima uz ponor
Grumenje zemlje,
Crvene pržine,
Oflekane magarećom balegom.
Škrta loza,
Čokanji smrzle raštike,
Pera lobode,
Crno prutovlje kukuružišta
Pod voltovima svete krave
Brste nasloženo suvo lišće hrasta.

Ni pogleda, sem u nebesa,
Ni igre, sem o Lučindanu,
Ni glasa, sem o Petrovdanu,
Ni leleka, sem o pomenu
Nikole Prvog Petrovića.

Ipak,
U tom grotlu, u tom bezizlazu,
Iz dana u dan,

Odavno odavno,
Svija se misao o slobodi,
Dalekoj, dalekoj.

ZAVJETI

Zavjeti su naša kriva utočišta.
Nada koju smo čuvali
Vezani tugom predaka.
Ne sluteći
Laž,
Njihovom galamom uplašeni,
Njihovim pozivanjem,
Dokazivanjem
Fotografijama neznanaca u nošnjama,
Predmetima umidanim,
Amajlijama,
Sabljom i kuburom,
Arsenalom umrlog u nama,
Ikonama sa kojih bulji
Bolesnik sa oreolom,
Njegovim jaukanjem
Za našu budućnost
Koji nismo pronašli.
U zvuku roga,
I jecaju tužbalice vremena
Koje nas napušta
Dok se
Zavjetima pod miškom
Selimo na drugi kontinent,
Na Hiperboreju smrзли.

Plemenita zrelost

Ona ka kojoj je pogled pesnika usmeren iz naslova nove knjige Jovana Nikolaidisa, mogla bi biti i voljena žena, za kojom lirski subjekt žudi, bilo da je živa ili mrtva, rodna gruda, grad Ulcinj, ali i sudbina i svet u kome svi obitavamo, neizvesno i kratko. Pesnik ove knjige želi biti i jeste uman, ne i racionalan, i on svoju poziciju samotne ravnodušnosti naglašava na nekoliko mesta. Emotivno-intelektualni stav autora je, dakle, ravnodušnost ali ne ona od *nemara i nehata* koja nekad prelazi u utupelost, već ona od zasićenja i zrelosti, od obilja života koje, sebe svesno, spokojno umiruje. Ima ovde jedne male himne samoći koja je *Raj do kog tragova nema (Ulcinj 5)*. Taj vitalizam autora ogleda se i u drugim pesmama u kojima se on često dvoumi i polemíše sam sa sobom. Peva on o minuloj radosti življenja (*Muzika*), pita se možemo li biti ponovo sretni, posle svega (*Vesna*) i mi slutimo da je odgovor pozitivan. Ako *Stari grad* može da se kroz svoju dugu povest smeši *djetinje uporno*, ako merilo sreće nije za svakog isto, nekome je ona u mirovanju i porodici, a nekome u putovanju, ako je život jedna dinamična i uzbudljiva plovidba u kojoj se divno

prožimaju krivica i zanos (*Putovanje*), možemo biti uvereni da je stav pesnika jedno veliko Da svemu onome što život nosi, pogotovu onome neprijatnome koje je posledica beskompromisnog stava. Radost je neobjašnjiva (*Intermeco*), ona je u temelju bića koje hoće da se raduje, kao dete ili kao pesnik u ekstazi čulnosti, ljubavne i svetske. Nikolaidis slika svoj autopoetički portret u jednoj od završnih pesama (*Grob nad gradom*) želeći da se *spase smisla kao konačnost u perju krila koje se buni/ Nestajući, / Pa treperi vjetru prkos*. Taj prkos spram društva u kome živi ogleda se u otvorenosti uma i nepristajanju na duh palanke i provincije. Autor uspeva da peva o lokalnom koje univerzalizuje do mere prevazilaženja antropocentričnosti (*Ulcinj 4*). To su i krajnji dometi jedne otvorene perspektive duha. Oseća on tu *blizinu beskraja* i u pesmama u kojima demonstrira jednaku umešnost pevanja o mitskim i istorijskim likovima, transpoziciju ljubavnog iskustva, kontrast raspoloženja (*Domini Ulcini, Barba Ludvig, Stara bludnica, Viktorija*). Umeće u poetiranju pokazuje autor već u prvoj pesmi knjige, *Trag*. Ovde poenta dolazi iznenađujuće kao metafora plus, prevazilazi celu pesmu u tonu i snazi i kao da otvara jednu potpuno novu dimenziju. Na sreću, tih epifanija ima i u drugim pesmama.

Beg od ljudi ali sa voljenom ženom, u nepatvorenost prirode, zemlje, ovde je autentično doživljena (*Mavro Jani u Valdinosu*). Ovakva kritičnost i širina duha omogućuje jedan

dinamični patriotizam, rekli bi, onaj pravi, jer autor je rodoljub u nesporazumu sa svojom zemljom (*Montenegro*), on uspeva da sačuva živ dodir sa precima (*Očev tronožac*) ali i da prevaziđe verske i etničke podele savršenom sublimacijom (*Turban i križ*). Ljubi on svoju oporu zemlju nalazeći u njoj klicu slobode, oduvek i zauvek. Za jednu, u suštini, nepretencioznu i kratku knjigu poezije navedeno je sasvim dovoljno da bi je nazvali uspelom.

Dragoljub Stanković

SADRŽAJ

IMPRESUM

CIP